

Het OK-kader als hefboom voor onderwijskwaliteit?

Maarten Penninckx (ter vervanging van Jan Vanhoof)

Mei 2025

Doelstellingen van de dag

Onderzoek en praktijk in dialoog

- Je maakt kennis met **inzichten** uit recent wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot het begeleiden van onderwijsprofessionals in service;
- Je deelt **begeleidingservaringen** met elkaar en reflecteert erop aan de hand van door onderzoekers aangereikte kaders;
- Je gaat in dialoog met onderzoekers en met elkaar rond de **effectiviteit** van jouw begeleidingswerk in de Vlaamse onderwijscontext;
- Je signaleert toekomstgericht **onderzoeksnoden** met betrekking tot jouw begeleidingspraktijk.

Inhoud

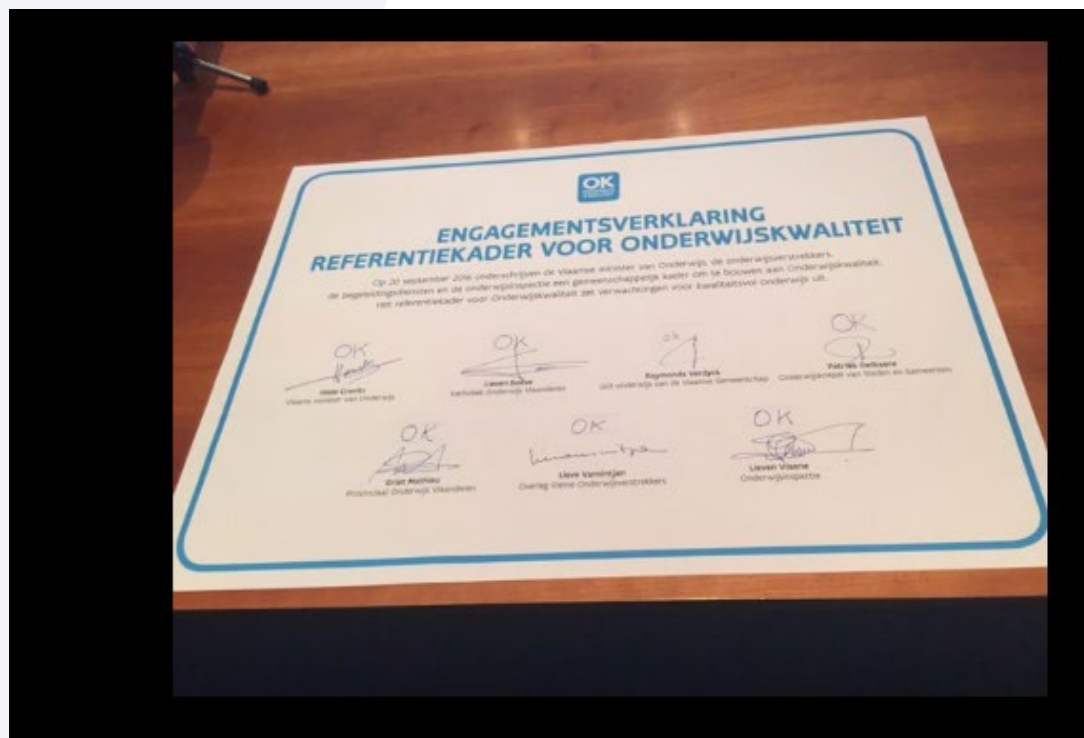
Wat vind jij van het **referentiekader onderwijskwaliteit** (OK)? Heeft het kader voldoende de weg naar de school en klas gevonden? Waarom wel, of net niet? In deze sessie kan je jouw beeld over de functionaliteit van het referentiekader aftoetsen aan hoe schoolleiders en leerkrachten hierover denken. Met als doel begeleidingspraktijken hier nog meer op af te stemmen.

Doelstellingen

- Je hebt inzicht in het huidige gebruik van het OK-kader door schoolleiders en leraren.
- Je hebt zicht op sterktes en beperkingen van het OK-kader.
- Je hebt zicht op hoe de effectiviteit van begeleiding van scholen in het gebruik van het OK-kader verder versterkt zou kunnen worden.

**Wanneer werd het
Referentiekader
Onderwijskwaliteit voorgesteld
en ondertekend?**

Hilde Crevits @crevits

Een gemeenschappelijk kader voor scholen, begeleidingsdiensten en inspectie om te bouwen aan Onderwijskwaliteit.

bit.ly/2d4zRvQ

18

18

**In welke mate vinden leraren en
schoolleiders het ROK een zinvol
en functioneel instrument?**

**In welke mate heeft het ROK de
weg naar de school en de klas
gevonden?**

Onderzoeksvragen

1. Hoe competent zijn Vlaamse leraren en schoolleiders in het gebruik van het OK-kader?
2. Heeft de invoering van het OK-kader impact (gehad) op het beleid van scholen? Zo ja, op welke manier?
3. Welke (f)actoren spelen een rol in de ontwikkeling en aanwending van competenties inzake OK-kadergebruik?

OBPWO met drie onderzoeksluiken

- Effecten van doorlichtingen
- ROK als hefboom voor onderwijskwaliteit
- Verschillen gelijkenissen tussen bronnen van externe kwaliteitszorg

Methodologie

Survey

- 97 reguliere basis- en secundaire scholen (doel: 100)
- Schoolleider (n=157)/leraren (n=437)
- Verhouding BaO/SO: 51.3% / 48.7%
- Mei/Juni 2022

	Basisonderwijs				Secundair onderwijs			
	n	%	N	%	n	%	N	%
VGO	127	40.4	37544	60.1	114	38.3	43384	68.5
OVSG	120	38.2	14420	23.1	9	3.0	3253	5.1
POV	0	0	36	0.1	15	5.0	2478	3.9
GO!	67	21.4	10457	16.7	160	53.7	14265	22.5
Totaal	314	100	62457	100	298	100	63380	100

Methodologie

Survey

- 97 reguliere basis- en secundaire scholen (doel: 100)
- Schoolleider (n=157)/leraren (n=437)
- Verhouding BaO/SO: 51.3% / 48.7%
- Mei/Juni 2022

Diepte-interviews

- 24 interviews:
 - 10 x bao, 2 x bubao
 - 10 x so, 2 x buso
- Schoolleider
- 12/24 na doorlichting

Kennen schoolleiders het OK?

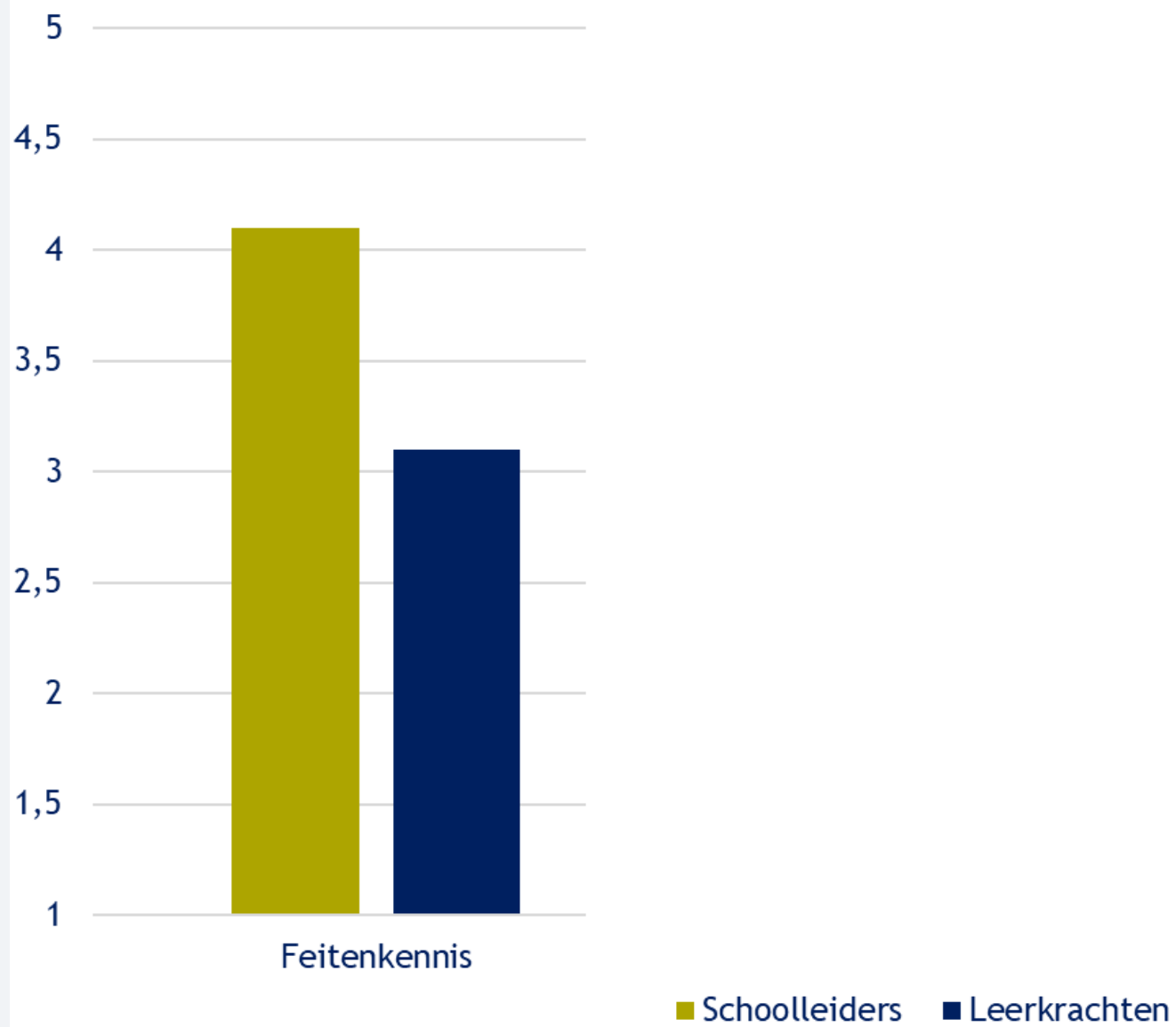
“Ik zie cirkeltjes voor mij sowieso, maar ik weet het hier perfect liggen. Ik hoef het maar te nemen in de kast. Naar aanleiding van dit interview heb ik het ook niet genomen. Ik kon de moed niet opbrengen, echt niet.”

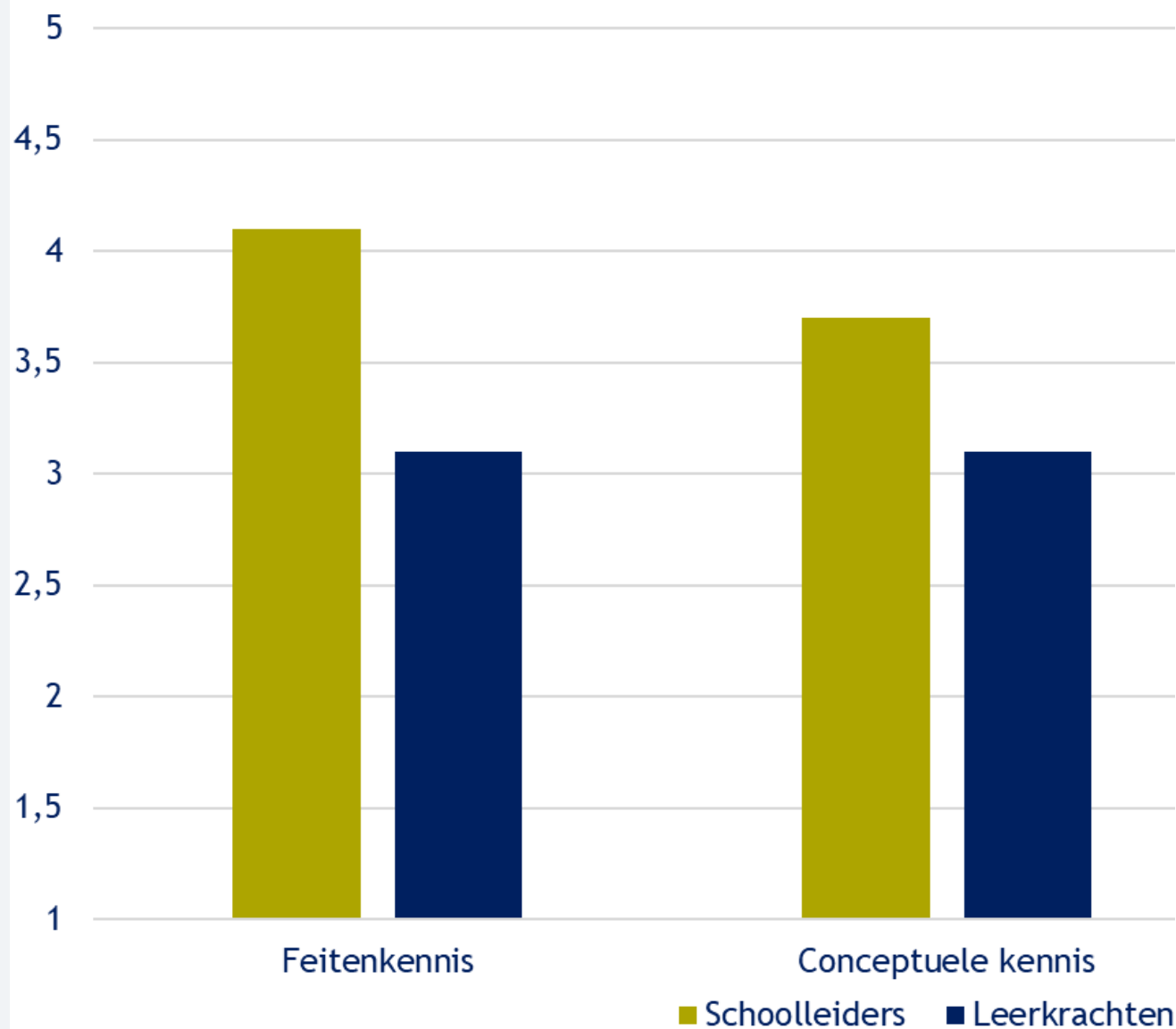
“Op 28 augustus was er sprake van een directiewissel en vanaf 28 augustus 00:00 en 1 minuut later, ben ik in het OK-kader gedoken.”

Feitenkennis aangaande het OK-kader	<i>N</i> WN/ NVT %	Gem (SD)
Ik ben me bewust van het bestaan van het OK-kader.	552 3.3	4.1 (1.2)
Ik ben goed vertrouwd met het OK-kader.	548 3.9	3.1 (1.2)
Ik weet waar ik het OK-kader kan raadplegen.	550 3.6	3.7 (1.3)
Ik weet hoe het OK-kader tot stand gekomen is.	544 4.6	2.8 (1.3)
Ik ken de begrippen uit het OK-kader	544 4.6	3.2 (1.2)
Schaal: Feitenkennis aangaande het OK-kader ($\alpha = 0.92$)	559	3.4 (1.1)

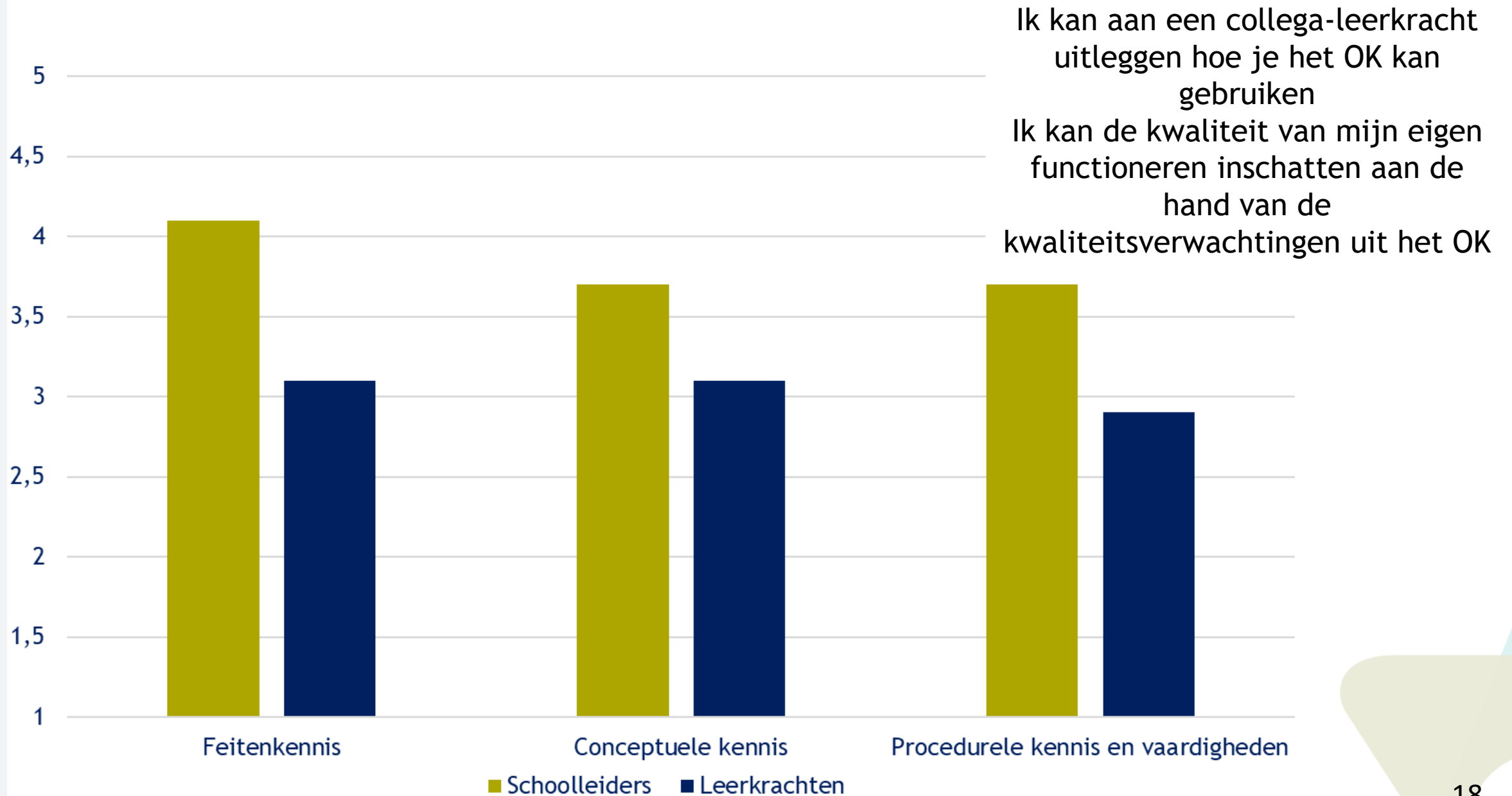
Feitenkennis aangaande het OK-kader	N WN/ NVT %	Gem (SD)	T-test Gem (SD)			
			SL	LK	BaO	SO
Ik ben me bewust van het bestaan van het OK-kader.	552 3.3	4.1 (1.2)	4.7 (0.9)	▶ 3.9 (1.2)	4.2 (1.1)	▶ 3.9 (1.3)
Ik ben goed vertrouwd met het OK-kader.	548 3.9	3.1 (1.2)	3.8 (1.1)	▶ 2.9 (1.1)	3.2 (1.1)	3.0 (1.2)
Ik weet waar ik het OK-kader kan raadplegen.	550 3.6	3.7 (1.3)	4.5 (1.0)	▶ 3.4 (1.3)	3.9 (1.2)	▶ 3.5 (1.4)
Ik weet hoe het OK-kader tot stand gekomen is.	544 4.6	2.8 (1.3)	3.6 (1.2)	▶ 2.5 (1.1)	2.9 (1.2)	2.8 (1.3)
Ik ken de begrippen uit het OK-kader	544 4.6	3.2 (1.2)	3.9 (1.1)	▶ 3.0 (1.1)	3.3 (1.1)	3.1 (1.2)
Schaal: Feitenkennis aangaande het OK-kader ($\alpha = 0.92$)	559	3.4 (1.1)	4.1 (0.9)	▶ 3.1 (1.0)	3.5 (1.0)	▶ 3.3 (1.1)

Feitenkennis aangaande het OK-kader	N WN/ NVT %	Gem (SD)	T-test Gem (SD)				Anova (Gem)
			SL	LK	BaO	SO	
Ik ben me bewust van het bestaan van het OK-kader.	552 3.3	4.1 (1.2)	4.7 (0.9)	▶ 3.9 (1.2)	4.2 (1.1)	▶ 3.9 (1.3)	KOV (3.9) ◀ OVSG (4.4)
Ik ben goed vertrouwd met het OK-kader.	548 3.9	3.1 (1.2)	3.8 (1.1)	▶ 2.9 (1.1)	3.2 (1.1)	3.0 (1.2)	KOV (2.9) ◀ OVSG (3.5) GO (3.1) ◀ OVSG (3.5)
Ik weet waar ik het OK-kader kan raadplegen.	550 3.6	3.7 (1.3)	4.5 (1.0)	▶ 3.4 (1.3)	3.9 (1.2)	▶ 3.5 (1.4)	KOV (3.5) ◀ OVSG (4.0)
Ik weet hoe het OK-kader tot stand gekomen is.	544 4.6	2.8 (1.3)	3.6 (1.2)	▶ 2.5 (1.1)	2.9 (1.2)	2.8 (1.3)	KOV (2.7) ◀ OVSG (3.1)
Ik ken de begrippen uit het OK-kader	544 4.6	3.2 (1.2)	3.9 (1.1)	▶ 3.0 (1.1)	3.3 (1.1)	3.1 (1.2)	KOV (3.0) ◀ OVSG (3.4)
Schaal: Feitenkennis aangaande het OK-kader ($\alpha = 0.92$)	559	3.4 (1.1)	4.1 (0.9)	▶ 3.1 (1.0)	3.5 (1.0)	▶ 3.3 (1.1)	KOV (3.2) ◀ OVSG (3.7)

Ik kan een kwaliteitsverwachting
opnoemen
Ik kan een voorbeeld geven van
een kwaliteitsverwachting

**Is een school waarin het ROK
goed gekend is, ook een meer
kwaliteitsvolle school?**

**Is een school waarin het ROK
goed gekend is, ook een meer
kwaliteitsvolle school?**

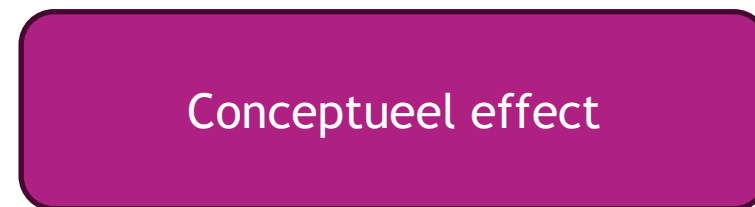
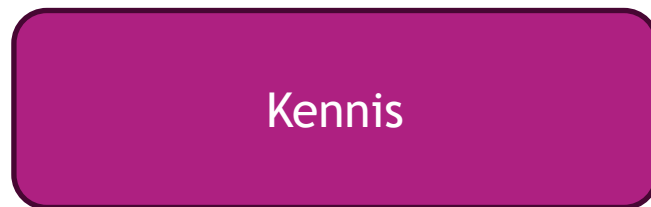
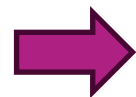
**Kan een school waarin met het
ROK niet kent, ook een
kwaliteitsvolle school zijn?**

Affectieve attitudes bij het OK-kader	N WN/NVT %	Gem (SD)	T-test Gem (SD)			
			SL	LK	BaO	SO
Door het OK-kader ben ik beginnen twijfelen aan mijn eigen kunnen. (s)	435 18.6	2.4 (1.1)	2.3 (1.0)	2.4 (1.0)	2.3 (1.0) ◀	2.5 (1.1)
Ik ervaar druk om het OK-kader te gebruiken. (s)	456 15.2	2.9 (1.2)	2.7 (1.1)	2.9 (1.2)	2.9 (1.1)	2.8 (1.2)
Het OK-kader boezemt me angst in. (s)	454 15.5	2.8 (1.1)	2.5 (0.9) ◀	2.9 (1.0)	2.7 (1.1)	2.8 (1.1)
Schaal: affectieve attitudes bij het OK-kader ($\alpha = 0.76$)	463	3.3 (0.9)	3.5 (0.9) ▶	3.3 (0.9)	3.4 (0.9)	3.3 (1.0)

Cognitieve attitudes bij het OK-kader	N WN/NVT %	Gem (SD)	T-test Gem (SD)			
			SL	LK	BaO	SO
Het OK-kader helpt ons om onze eigen richting te bepalen.	426 20.1	2.9 (1.2)	3.4 (0.8) ▶	3.0 (0.8)	3.2 (0.8) ▶	2.9 (0.9)
Het OK-kader stimuleert me bij het realiseren van kwaliteitsvol onderwijs.	433 19	3.2 (0.9)	3.6 (0.8) ▶	3.1 (0.9)	3.3 (0.8) ▶	3.1 (1.0)
Het OK-kader creëert een gemeenschappelijke taal om over onderwijskwaliteit te spreken.	431 19.3	3.4 (0.9)	3.7 (0.9) ▶	3.2 (0.9)	3.4 (0.8)	3.3 (1.0)
Het OK-kader beperkt mijn onderwijsvrijheid. (s)	420 21.1	2.7 (1.0)	2.3 (0.9) ◀	2.9 (1.0)	2.6 (0.9) ◀	2.8 (1.1)
Werken met het OK-kader is tijdverlies. (s)	425 20.3	2.6 (1.0)	2.1 (0.9) ◀	2.9 (1.0)	2.5 (0.9) ◀	2.8 (1.1)
Door te werken met het OK-kader heb ik het gevoel beter voorbereid te zijn op een doorlichting.	434 18.8	3.1 (1.0)	3.5 (0.9) ▶	2.9 (1.0)	3.1 (0.9)	3.1 (1.1)
Schaal: cognitieve attitudes bij het OK-kader ($\alpha = 0.85$)	450	3.2 (0.7)	3.6 (0.6) ▶	3.1 (0.7)	3.3 (0.6) ▶	3.1 (0.8)

Percepties op het OK-kader	N WN/ NVT%	Gem (SD)
Ik vind het OK-kader...		
Zinloos - zinvol	508	3.5 (1.0)
Irrelevant voor mezelf – relevant voor mezelf	509	3.4 (1.0)
Moeilijk in gebruik – gemakkelijk in gebruik	506	2.8 (1.1)
Vaag - helder	508	2.9 (1.1)
Schaal: Kenmerken van het OK-kader ($\alpha = 0.92$)	514	3.2 (0.9)

Percepties op het OK-kader	N WN/ NVT%	Gem (SD)	Frequentieverdeling in %					T-test Gem (SD)					
			1	2	3	4	5	SL	LK	BaO	SO		
Ik vind het OK-kader...													
Zinloos - zinvol	508	3.5 (1.0)	7	8	33	34	18	4.0 (1.0)	►	3.3 (1.1)	3.6 (1.0)	►	3.3 (1.1)
Irrelevant voor mezelf – relevant voor mezelf	509	3.4 (1.0)	7	11	34	34	14	3.9 (1.0)	►	3.2 (1.0)	3.5 (1.1)	►	3.2 (1.1)
Moeilijk in gebruik – gemakkelijk in gebruik	506	2.8 (1.1)	15	20	38	19	8	3.2 (1.2)	►	2.7 (1.1)	3.0 (1.1)	►	2.6 (1.2)
Vaag - helder	508	2.9 (1.1)	13	21	34	24	8	3.4 (1.2)	►	2.8 (1.1)	3.1 (1.1)	►	2.8 (1.2)
Schaal: Kenmerken van het OK-kader (α = 0.92)	514	3.2 (0.9)						3.6 (0.9)	►	3.0 (0.9)	3.3 (0.9)	►	3.0 (1.0)

Conceptuele effecten van het OK-kader	N WN/NVT %	Gem (SD)	T-test Gem (SD)			
			SL	LK	BaO	SO
Het OK-kader heeft me...						
aan het denken gezet over mijn functioneren.	456 16.3	3.1 (1.1)	3.5 (1.0)	2.9 (1.1)	3.1 (1.0)	3.1 (1.1)
aangezet tot reflectie over ons schoolbeleid.	465 14.9	3.2 (1.1)	3.7 (1.1)	2.9 (1.0)	3.0 (1.0)	3.0 (1.2)
mijn visie op onderwijskwaliteit versterkt.	459 15.8	3.1 (1.1)	3.5 (1.0)	2.8 (1.0)	3.1 (1.0)	3.0 (1.1)
geholpen om te borgen wat goed loopt.	460 15.7	3.1 (1.1)	3.5 (1.0)	2.9 (1.0)	3.1 (1.0)	3.1 (1.1)
Dankzij het OK-kader...						
ben ik me nu meer bewust van de keuzes die ik maak.	461 15.5	3.0 (1.0)	3.3 (1.0)	2.8 (1.0)	3.0 (1.0)	3.0 (1.1)
denk ik nu anders over onze leerlingevaluatie.	458 16	2.9 (1.0)	3.1 (1.0)	2.8 (1.0)	2.9 (1.0)	2.8 (1.1)
denk ik nu anders over onze leerlingbegeleiding.	455 16.5	2.8 (1.0)	3.0 (1.1)	2.7 (0.9)	2.9 (1.0)	2.7 (1.0)
denk ik nu anders over onze kwaliteitsontwikkeling.	459 15.8	3.0 (1.0)	3.3 (1.0)	2.8 (1.0)	3.0 (1.0)	2.9 (1.1)
ben ik meer vertrouwd geworden met de terminologie die in onderwijs gehanteerd wordt.	463 15.2	3.1 (1.1)	3.4 (1.0)	2.9 (1.0)	3.1 (1.0)	3.0 (1.1)
Schaal: conceptuele effecten aangaande het OK-kader ($\alpha = 0.97$)	471	3.0 (0.9)	3.4 (0.8)	2.9 (0.9)	3.0 (0.9)	3.0 (1.0)

Welke effecten?

- Verwarring ROK - TOK

TOEZICHTSKADER (TOK)

- K1 Visie en strategisch beleid
- K2 Organisatiebeleid
- K3 Onderwijskundig beleid
- K4 Cyclische evaluatie van de kwaliteit
- K5 Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit
- K6 Borgen en bijsturen

Beleid

Beleid

- BL1 De school ontwikkelt en voert een **gedragen, geïntegreerd en samenhangend beleid** rekening houdend met haar (ped)agogisch project.
- BL2 De school geeft haar organisatie vorm op het vlak van **cultuur en structuur**.
- BL3 De school werkt **participatief en responsief**.
- BL4 In de school heerst een **innovatieve en lerende organisatiecultuur**.
- BL5 De school bouwt **samenwerkingsverbanden** uit die het leren en onderwijzen ten goede komen.
- BL6 De school **communiceert transparant** over haar werking met alle betrokkenen.

Onderwijskundig beleid

- BL7 De school ontwikkelt en voert een **doeltreffend beleid** op het vlak van leren en onderwijzen.

Kwaliteitsontwikkeling

- K1 De school ontwikkelt haar kwaliteit vanuit een **gedragen visie** die vertaald is in de onderwijsleerpraktijk.
- K2 De school **evalueert haar werking cyclisch, systematisch en betrouwbaar** vanuit de resultaten en effecten bij de lerenden.
- K3 De school **borgt en ontwikkelt de** kwaliteit van de onderwijsleerpraktijk.

REFERENTIE — KADER

CONTEXT

Ligging, historie,
infrastructuur, financiën, ...

INPUT

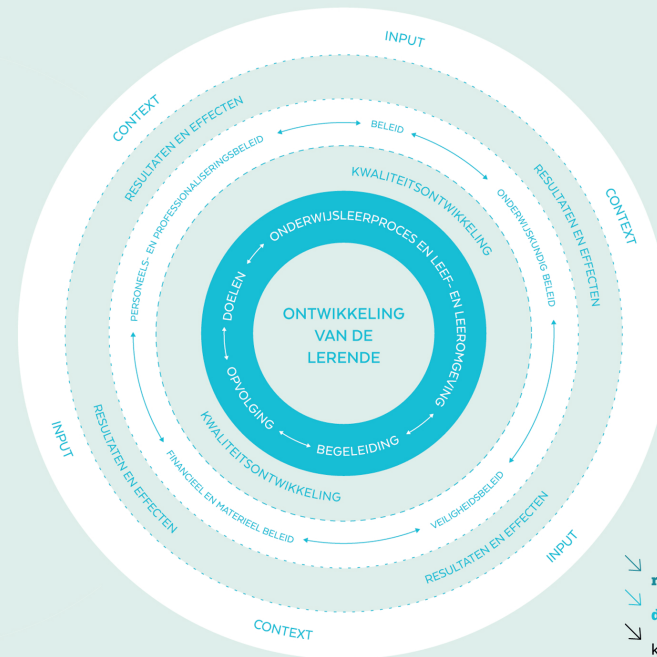
Kenmerken lerenden,
thuisomgeving, schoolteam, ...

Resultaten en effecten

- R1 De school bereikt de **minimaal gewenste output** bij een zo groot mogelijke groep van lerenden.
- R2 De school streeft naar **welbevinden en betrokkenheid** bij alle lerenden en het schoolteam en naar **tevredenheid** bij ouders en bij andere relevante partners.
- R3 De school streeft bij elke lerende naar zoveel mogelijk **leerwinst**.
- R4 De school stimuleert de **studievoortgang** van elke lerende.
- R5 De school waarborgt de **toegang tot onderwijs** voor elke lerende.
- R6 De school streeft naar **effecten op langere termijn** bij alle lerenden.

Kwaliteitsontwikkeling

- K1 De school ontwikkelt haar kwaliteit vanuit een **gedragen visie** die vertaald is in de onderwijsleerpraktijk.
- K2 De school **evalueert haar werking** cyclisch, systematisch en betrouwbaar vanuit de resultaten en effecten bij de lerenden.
- K3 De school **borgt en ontwikkelt** de kwaliteit van de onderwijsleerpraktijk.

rubriek

deelrybriek

kwaliteitsverwachting

Ontwikkeling stimuleren

Doelen

- D1 Het schoolteam realiseert doelgericht een **brede en harmonische vorming** die betekenisvol is.
- D2 Het schoolteam hanteert doelen die sporen met het **gevalideerd doelenkader** en zorgt voor **samenhang** tussen de doelen.
- D3 Het schoolteam hanteert **uitdagende en haalbare doelen**.
- D4 Het schoolteam **expliciteert de doelen en de beoordelingscriteria**.

Vormgeving onderwijsleerproces en leef- en leeromgeving

- V1 Het schoolteam en de lerenden creëren samen een **positief en stimulerend school- en klasklimaat**.
- V2 Het schoolteam en de lerenden gaan positief om met **diversiteit**.
- V3 De **leef- en leeromgeving** en de **onderwijsorganisatie** ondersteunen het bereiken van de doelen.
- V4 Het schoolteam biedt een **passend, actief en samenhangend onderwijsaanbod** aan.

Begeleiding

- B1 Het schoolteam geeft de begeleiding vorm **vanuit een gedragen visie en systematiek** en volgt de **effecten** van de begeleiding op.
- B2 Het schoolteam biedt begeleiding zowel op het vlak van **leren, leerloopbaan, sociaal-emotionele ontplooiing** als **fysiek welzijn**.
- B3 Het schoolteam biedt elke lerende een **passende begeleiding** met het oog op gelijke onderwijskansen.
- B4 Het schoolteam geeft de begeleiding vorm **samen met de lerende, de ouders/thuisomgeving** en andere relevante partners.

Opvolging

- O1 Het schoolteam geeft de lerenden adequate **feedback** met het oog op de voortgang in het leer- en ontwikkelingsproces.
- O2 Het schoolteam **evalueert** op een **brede en onderbouwde wijze** het onderwijsleerproces en het behalen van de doelen.
- O3 Het schoolteam **stuurt het onderwijsleerproces** bij op basis van de feedback- en evaluatiegegevens.
- O4 Het schoolteam **beslist en rapporteert** onderbouwd over het behalen van de doelen bij de lerende.

Beleid

Beleid

- BL1 De school ontwikkelt en voert een **gedragen, geïntegreerd en samenhangend beleid** rekening houdend met haar (ped)agogisch project.
- BL2 De school geeft haar organisatie vorm op het vlak van **cultuur en structuur**.
- BL3 De school werkt **participatief en responsief**.
- BL4 In de school heerst een **innovatieve en lerende organisatiecultuur**.
- BL5 De school bouwt **samenwerkingsverbanden** uit die het leren en onderwijzen ten goede komen.
- BL6 De school **communiceert transparant** over haar werking met alle betrokkenen.

Onderwijskundig beleid

- BL7 De school ontwikkelt en voert een **doeltreffend beleid** op het vlak van **leren en onderwijzen**.

Personeels- en professionaliseringsbeleid

- BL8 De school ontwikkelt en voert een **doeltreffend personeelsbeleid** dat integraal en samenhangend is.
- BL9 De school ontwikkelt en voert een **doeltreffend professionaliseringsbeleid** en heeft hierbij specifieke aandacht voor **beginnende leraren**.

Financieel en materieel beleid

- BL10 De school ontwikkelt en voert een **doeltreffend financieel en materieel beleid**.
- BL11 De school beheerst de **kosten** voor alle lerenden.

Fysieke en mentale veiligheid van de leef-, leer- en werkomgeving

- BL12 De school ontwikkelt en voert een **doeltreffend beleid** met het oog op de **fysieke en mentale veiligheid van de leef-, leer- en werkomgeving**.

Welke effecten?

- Verwarring ROK – TOK
 - TOK = functioneler
- Conceptueel effect: beleid/kwaliteit
 - Schetst een 'vollediger' beeld van wat onderwijs inhoudt
 - Biedt structuur en richting
 - Legt blinde vlekken bloot
 - Zorgt voor bewustwording
 - Biedt houvast
 - Biedt geruststelling

Ook bij schoolleiders
waar het OK-kader op
moment van interviewen
naar de achtergrond is
verdwenen.

Instrumentele effecten van het OK-kader	N WN/NVT %	Gem (SD)	T-test Gem (SD)			
			SL	LK	BaO	SO
Wij hebben als school actie ondernomen op basis van het OK-kader.	428 20.9	3.7 (0.9)	3.9 (1.0)	▶ 3.6 (0.9)	3.6 (0.9)	3.8 (0.9)
Het OK-kader heeft tot concrete actiepunten geleid in onze school.	427 21.1	3.4 (1.0)	3.6 (1.0)	▶ 3.3 (0.9)	3.3 (1.0)	3.5 (0.9)
Dankzij het OK-kader...						
pakken wij de zaken nu anders aan.	424 21.6	3.2 (0.9)	3.5 (0.9)	▶ 3.2 (0.9)	3.2 (0.9)	◀ 3.4 (0.9)
pakken wij leerlingevaluatie nu beter aan.	425 21.4	3.1 (0.9)	3.2 (1.0)	3.1 (0.9)	3.1 (0.8)	3.1 (1.0)
pakken wij leerlingenbegeleiding nu beter aan.	412 23.5	3.1 (0.9)	3.2 (0.9)	3.0 (0.9)	3.1 (0.9)	3.0 (0.9)
nemen wij nu meer initiatieven om te werken aan onze onderwijskwaliteit.	421 22.1	3.2 (0.9)	3.5 (1.0)	▶ 3.1 (0.9)	3.2 (0.9)	3.3 (1.0)
wordt er in onze school nu regelmatig stilgestaan bij onze onderwijskwaliteit.	425 21.4	3.4 (1.0)	3.6 (0.9)	▶ 3.3 (0.9)	3.4 (0.9)	3.4 (1.0)
verschafft onze school nu kwaliteitsvoller onderwijs.	414 23.2	3.0 (0.9)	3.2 (0.9)	▶ 2.9 (0.9)	3.0 (0.9)	3.0 (0.9)
Schaal: Instrumentele effecten aangaande het OK-kader ($\alpha = 0.94$)	445	3.3 (0.8)	3.5 (0.8)	▶ 3.2 (0.8)	3.2 (0.8)	3.3 (0.8)

Welke effecten?

- Verwarring ROK – TOK
 - TOK = functioneler
- Instrumenteel effect:
 - Originele kader niet op de klasvloer (wel afgeleiden/ideeën)
 - Beperkte mate: kwaliteitsontwikkeling, cyclische en systematische evaluatie
 - 'Strategisch effect'

“Het is het zoveelste kader. Je moet voldoen aan een aantal eisen. Wat ik wel ga doen als ik weet dat ik doorlichting krijg, is dat ROK-kader er nog eens bij pakken en dan zien: “Hoe doen wij dat?” En dan zal ik voor elk ding wel iets wel iets kunnen uitschrijven, maar wel vanuit de praktijk van hoe dat we het echt doen. En ik zou de PBD nog eens vragen wat dat ze (de onderwijsinspectie) juist willen horen want daar komt het op neer.”

Welke effecten?

- Verwarring ROK – TOK
 - TOK = functioneler
- Neveneffect:
 - Overdondering /onzekerheid

“Toen kwam dat heel overdonderend. Want dat was inderdaad dat boekje, we gaan dat van A tot Z een keer overlopen. Dan dacht ik: als we dat allemaal moeten doen... Je begint er op te flippen. Je weet sowieso als directie dat je veel werk hebt. Maar er komt alleen maar bij. Je ziet niets weggaan, je ziet er alleen maar werk bijkomen. Dus dat vond ik geen fijn gevoel.”

➤ Planlast

“Als er richtlijnen zijn vanuit de overheid die echt moeten gevolgd worden, volg ik die. Maar dit vind ik nu echt het prototype voor mij van planlast en nutteloze stress, dat OK-kader. Ik snap echt niet de meerwaarde van OK ten opzichte van CIPO. Wat is het grote verschil?”

Beïnvloedende factoren (survey)

- Conceptuele effecten:

- 'procedurele kennis'
- Attitude ten opzichte van helderheid, bruikbaarheid en zinvolheid van het ROK

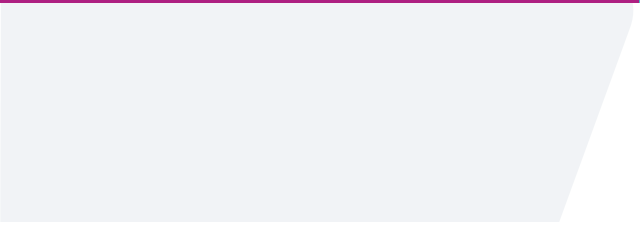
"het merendeel van de schoolleiders vindt het OK-kader geen helder, noch functioneel instrument"

Daarbinnen grootste groep: wel zinvol.

-> Eigen vertalingen

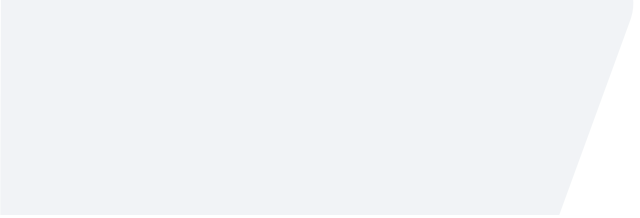
Beïnvloedende factoren (survey)

- Instrumentele effecten:
 - 'procedurele kennis'
 - Attitude ten opzichte van helderheid, bruikbaarheid en zinvolheid van het ROK
 - *"Onderwijskundig leiderschap"; reflectief vermogen, innovatief vermogen, ...*
 - *Ondersteuning*

Het merendeel van de schoolleiders uit de interviews geeft aan dat de ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst voor hen doorslaggevend was om met het OK-kader vertrouwd te geraken en er vervolgens mee aan de slag te gaan in de schoolwerking.

Het merendeel van de schoolleiders uit de interviews geeft aan dat de ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst voor hen doorslaggevend was om met het OK-kader vertrouwd te geraken en er vervolgens mee aan de slag te gaan in de schoolwerking. We stellen vast dat de pedagogische begeleidingsdiensten inspanningen leverden om het OK-kader te concretiseren, bijgevolg spreken deze schoolleiders dan ook over de ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst als zinvol en als een meerwaarde.

Het merendeel van de schoolleiders uit de interviews geeft aan dat de ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst voor hen doorslaggevend was om met het OK-kader vertrouwd te raken en er vervolgens mee aan de slag te gaan in de schoolwerking. We stellen vast dat de pedagogische begeleidingsdiensten inspanningen leverden om het OK-kader te concretiseren, bijgevolg spreken deze schoolleiders dan ook over de ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdienst als zinvol en als een meerwaarde. Deze ondersteuning neemt vaak de vorm aan van introductiesessies en workshops waarbij gevraagd werd inschalingen te maken. Daarnaast noemt een groot deel van de schoolleiders ook het aanbieden van alternatieve kaders als een veelvoorkomende vorm van ondersteuning. Deze alternatieve kaders, zijn gebaseerd op het OK-kader, maar zijn volgens de bevraagde gebruikers vaak functioneler dan het OK-kader zelf.

Herkenbaar?

Dat ondersteuning ook een belemmerende factor kan zijn voor een succesvolle introductie van het OK-kader blijkt uit het feit dat in enkele scholen volgens de schoolleiders het OK-kader naar de achtergrond verdwenen is omwille van de verwarrende en vaak overweldigende wijze waarop het OK-kader door externe onderwijspartners bij hen geïntroduceerd werd.

“En dat (het OK-kader) hebben wij dan samen met de directeurs door de kiezen gekregen en dat werd ons uitgelegd door de pedagogische begeleidingsdienst. Maar dat was allemaal heel... ze wisten het precies zelf niet goed. Dat was niet echt geslaagd. En dat heeft ons eigenlijk voor een groot stuk in verwarring gebracht.”

Ondersteuning bij het OK-kader	N WN/ NVT %	Gem (SD)
Ik voel me voldoende ondersteund om vertrouwd te geraken met het OK-kader.	450 13.9	3.1 (1.0)
Ik heb in mijn team veel steun gevonden om vertrouwd te geraken met het OK-kader.	438 15.8	2.9 (1.0)
De pedagogische begeleidingsdienst heeft me goed geholpen om vertrouwd te geraken met het OK-kader.	436 16.2	2.7 (1.2)
Ik heb behoefte aan bijkomende ondersteuning om vertrouwd te geraken met het OK-kader. (s)	458 12.6	3.0 (1.2)
De schoolleiding werd in deze school door het team als ondersteunend ervaren om vertrouwd te geraken met het OK-kader.	410 20.4	3.2 (1.0)
Schaal: Ondersteuning bij het OK-kader ($\alpha = 0.73$)	472	3.0 (0.8)

Ondersteuning bij het OK-kader	N WN/ Gem NVT (SD) %		T-test Gem (SD)				Anova (Gem)
	SL	LK	DL	NDL			
Ik voel me voldoende ondersteund om vertrouwd te geraken met het OK-kader.	450 13.9	3.1 (1.0)	3.4 (1.0) ▶	2.9 (1.0)	3.1 (1.0)	3.1 (1.0)	
Ik heb in mijn team veel steun gevonden om vertrouwd te geraken met het OK-kader.	438 15.8	2.9 (1.0)	3.0 (1.0)	2.9 (1.0)	2.9 (1.0)	2.9 (0.9)	
De pedagogische begeleidingsdienst heeft me goed geholpen om vertrouwd te geraken met het OK-kader.	436 16.2	2.7 (1.2)	3.2 (1.3) ▶	2.5 (1.1)	2.8 (1.2)	2.6 (1.2)	GO (2.5) ◀ OVSG (2.9)
Ik heb behoefte aan bijkomende ondersteuning om vertrouwd te geraken met het OK-kader. (s)	458 12.6	3.0 (1.2)	2.9 (1.2)	3.1 (1.2)	2.8 (1.2) ◀	3.3 (1.2)	
De schoolleiding werd in deze school door het team als ondersteunend ervaren om vertrouwd te geraken met het OK-kader.	410 20.4	3.2 (1.0)	3.3 (1.0)	3.1 (1.0)	3.1 (1.0)	3.2 (1.0)	KOV (3.1) ◀ OVSG (3.4)
Schaal: Ondersteuning bij het OK-kader (α = 0.73)	472	3.0 (0.8)	3.2 (0.9) ▶	2.8 (0.7)	3.0 (0.8) ▶	2.8 (0.8)	GO (2.8) ◀ OVSG (3.2) KOV (2.9) ◀ OVSG (3.2)

	N WN/ NVT %	Gem (SD)	T-test Gem (SD)						Anova (Gem)
			SL	LK	DL	NDL			
Ik het OK-kader leren kennen via de pedagogische begeleidingsdienst.	441 15.4	2.9 (1.4)	3.4 (1.5) ▶	2.8 (1.2)	2.9 (1.4)	3.0 (1.3)	2.9 (1.3)	2.9 (1.5)	
Ik heb het OK-kader leren kennen via de onderwijsinspectie.	441 15.4	2.4 (1.2)	2.1 (1.2) ◀	2.5 (1.2)	2.3 (1.1)	2.5 (1.3)	2.6 (1.2) ▶	2.1 (1.1)	KOV (2.6) ▶ OVSG (2.1)
De pedagogische begeleidingsdienst stimuleerde me om met het OK-kader aan de slag te gaan.	438 15.8	2.9 (1.3)	3.5 (1.3) ▶	2.7 (1.1)	3.0 (1.3)	2.9 (1.3)	3.0 (1.2)	2.8 (1.3)	
De schoolleiding heeft het schoolteam onder druk gezet om met het OK-kader aan de slag te gaan.	428 17.5	2.5 (1.1)	2.2 (0.9) ◀	2.6 (1.1)	2.4 (1.0) ◀	2.6 (1.1)	2.5 (1.1)	2.5 (1.0)	
Wij hebben buiten de PBD om extern advies ingewonnen om met het OK-kader vertrouwd te geraken.	373 26.5	2.2 (1.1)	2.0 (1.2) ◀	2.4 (1.1)	2.2 (1.1)	2.3 (1.1)	2.2 (1.1)	2.3 (1.1)	

Reflecties?

Vijf beleidsaanbevelingen

De onderzoekers nemen de vrijheid om...

Beleidsaanbevelingen (1/5)

Blijf – in de geest van het Referentiekader Onderwijskwaliteit – overheen onderwijspartners verder werken aan een gemeenschappelijke taal over wat gedeeld wordt in de kijk op onderwijskwaliteit

- Men vindt het idee van een referentiekader en van een gemeenschappelijke taal zinvol

Beleidsaanbevelingen (2/5)

Verfijn het OK-kader voor verder gebruik, ook voor gebruik door de leraar

- Het OK geeft niet voldoende duidelijkheid over wat verwacht wordt
 - Men vindt het OK te weinig ondersteunend
- => Vraag naar meer concrete omschrijvingen én heldere indicatoren
-
- Geef het kernproces een meer zichtbare en fundamentele plaats
- => Verfijn het OK (of maak een parallelversie) voor leraren

Beleidsaanbevelingen (3/5)

Bewaak dat autonomie bij gebruik van het OK-kader niet overhelt naar een ervaren gebrek aan houvast

- 'Gebruikers' moeten invulling geven vanuit eigen context
- 'Gebruikers' voelen zich deels in de steek gelaten door inspectie, pbd en overheid

⇒ Bied meer houvast in het OK

⇒ Voorzie als ondersteuner heel concrete kaders die voldoende voor gebruik uitgewerkt zijn.

Beleidsaanbevelingen (4/5)

Durf in communicatie over het OK-kader sterker normerend zijn omtrent inhouden en gebruik

- Meer vertrouwdheid => grotere effecten
- De inspectie baseert er zich op
- Maar toch maar “één van de mogelijke kaders”

=> Zet het OK meer in de markt als “het” kader.

Beleidsaanbevelingen (5/5)

Zorg voor een meer naadloze afstemming tussen het OK-kader en het TOK

- TOK wordt als meer concreet ervaren dan OK
- Linken zijn vaak niet duidelijk
- Afgeleide instrumenten hanteren vaak zelfde schaal

=> “Waarom niet van de in het TOK beschikbaar zijnde ontwikkelings-schalen een integraal onderdeel maken van het OK-kader”?

Beleidsaanbevelingen

Blijf – in de geest van het Referentiekader Onderwijskwaliteit – overheen onderwijspartners verder werken aan een gemeenschappelijke taal over wat gedeeld wordt in de kijk op onderwijskwaliteit

Verfijn het OK-kader voor verder gebruik, ook voor gebruik door de leraar

Bewaak dat autonomie bij gebruik van het OK-kader niet overhelt naar een ervaren gebrek aan houvast

Durf in communicatie over het OK-kader sterker normerend zijn omtrent inhouden en gebruik

Zorg voor een meer naadloze afstemming tussen het OK-kader en het TOK

**Welke lessen halen we hieruit
voor ons begeleidingswerk?**

Vragen?

Bedankt

Ontdek onze digitale kanalen

voor het brede publiek
www.katholiekonderwijs.vlaanderen

voor de professional
pro.katholiekonderwijs.vlaanderen

[/KatholiekOnderwijsVlaanderen](https://www.facebook.com/KatholiekOnderwijsVlaanderen)

[/KathOndVla](https://twitter.com/KathOndVla)

[/company
/katholiekonderwijsvlaanderen](https://www.linkedin.com/company/katholiekonderwijsvlaanderen)

[/@kathondvla](https://www.youtube.com/@kathondvla)

[/kathondvla](https://www.instagram.com/kathondvla)